

Bava Metzia (36a-36b)

The Gemara presents another challenge to R' Yochanan's opinion:
 מְתִיב רַמִּי בַר חֲמַא — **Rami bar Chama challenged R' Yochanan's opinion from the following Mishnah:**
 — and the custodian bound them and hung them over his back, — or if the
 — and he locked — וְנָעַל בְּפִנְיָהֶם שְׁלֵא כְּרֵאוי —
 the door before them improperly, — חַיִּיב — **he is obligated** to pay, — שְׁלֵא שָׁמַר כְּדֶרֶךְ הַשּׁוֹמְרִים — **for**
he did not watch the coins in the manner of responsible custodians. From the Mishnah we can infer
 — טַעֲמָא דְקִטְנִים — that the reason the *shomer* was negligent is because he entrusted the coins to young
 [children]; — הָא גְדוּלִים — **however**, had they been adults, — פְּטוּר — he would be exempt from all
 liability. — אַמַּאי — Now, why does the Mishnah imply that transferring to adults is proper?
 — לֵימָא — **Let the owner tell [the custodian]:** — אֵין רְצוּנִי שְׂיָהָא פְּקֻדוֹנִי בְּיַד אַחַר — **“It is not my desire that**
my deposit shall be in another's hands.” — ? —

The Gemara answers:

— אָמַר רַבָּא — **Rava said:** — כָּל הַמְּפָקִיד — **Whoever deposits** an object with another for safekeeping
 [36b] — עַל דַּעַת אֲשֶׁתּוֹ וּבְנָיו הוּא מְפָקִיד — **deposits it with the understanding** that the *shomer* may entrust it to
his wife and his adult children in his stead.

Bava Metzia (42a-b)

— הָהוּא גְבֵרָא דְאַפְקִיד זֵוְיָ גְבִי חֲבֵרִיה — **A certain man deposited money with another** for safekeeping.
 — אֲשֶׁלְמִנְהוּ לְאִימִיה — **[The custodian] gave it over to his mother** for her to safeguard,
 — אָמַר רַבָּא — **Rava said:** — וְאִינְנוּב — **[The money] was stolen.** — אָמַר רַבָּא — **Rava said:**
 — הֵיכִי נְדַיְינוּ דְיַיְנִי לְהַאי דִּינָא — **How should judges rule in this case?** — גִּימָא לִיה לְדִידִיה זֵיל שְׁלִים —
 If we tell [the custodian] to go and pay, — אָמַר — **he may plead:** [42b] — **Whoever**
deposits something with another — עַל דַּעַת אֲשֶׁתּוֹ וּבְנָיו הוּא מְפָקִיד — **deposits it with the understanding**
 that the custodian will not refrain from giving it over for safekeeping to **his wife, grown children,** or any
 other member of his household whom he trusts. In our case, therefore, the custodian's transfer of the coins
 to his mother's safekeeping is not considered negligence. — גִּימָא לָה לְאִימִיה זֵילִי שְׁלִימִי — **If we tell his**
mother to go and pay, because she was negligent in that she did not bury the coins, — אָמַרָה — **she**
may plead: — לָא אָמַר לִי דְלֵאוּ דִּידִיה נִינְהוּ — **[My son] did not tell me that [the coins] were not his,**
 — דְאַקְבְּרִינְהוּ — **so that I would have known to bury them.**

Bava Kamma (56b)

The Mishnah taught:

— מְסַרָה לְרוּעָה נְכַנְס הַרוּעָה כּו' — **If he gave over [the sheep] to a shepherd, the shepherd assumes the**
 responsibility for it in his place etc.

The Gemara asks:

— וְשׁוֹמֵר קָמָא אֲפֹטֵר לִיה לְגַמְרִי — **But then the first watchman is completely exempt.** — לִימָא תִּיבְחִי תִּיבְחִי —
 שׁוֹמֵר — **For Rava said:** — דְאַמַר רַבָּא — **For Rava said:** — דְרַבָּא — **Shall we say that this is a refutation of Rava?**
 — שְׁמַסֵּר לְשׁוֹמֵר חַיִּיב — **If one custodian transferred a deposit to another custodian, he [the first custodian]**
is liable to pay for any loss.~

Rava's opinion is defended:

— אָמַר לָךְ רַבָּא — **Rava would say to you** in his defense: — מַאי מְסַר לְרוּעָה — **What** does the Mishnah
 mean when it says **“He gave it over to a shepherd”**? — לְבְרִיזְלִיה — **It means he submitted it to his**
apprentice, i.e. the first watchman was an expert shepherd who gave the animal to his apprentice to
 watch. In that case, even Rava would agree that the first shepherd is exempt, — דְאוֹרְחִיה דְרוּעָה לְמִמְסַר —
 — לְבְרִיזְלִיה — **because it is the way of a shepherd to give over his charges to his apprentice.**

אשתו ובניו

מנחת פתים (רצא, כב) - עיין בתשובות מהר"ם בר ברוך דגם חתנו בכלל בני ביתו לענין זה שמפקיד גם על דעתו.

שו"ת מהריט"ץ (ס' רלד) - לאו דווקא אשתו ובניו אלא ה"ה שאר קרוביו הסמוכין על שולחנו. ראייה לזה מההוא עובדא דההוא דאפקידו גביה זוזי ויהבינהו לאמיה ופטרוהו חכמים מהאי טעמא.
(ס' ריט) - על דעת בניו ובני ביתו שיהיו בביתו על שולחנו כל ימי אשר הפקדון אצלו אם יהיו אותן שהיו בשעת הפקדון או אם יחליפם באומה אחרת.

פעמוני זהב (רצא, כב) - על להרב תוש"י דפסק דהמפקיד ביד האשה לא על דעת בעלה הוא מפקיד הואיל ואינה צריכה לשמירתו הואיל והיא יושבת תמיד בבית והבעל הוא גרע מן השותף והשכיר דצריך לשמירתו לא כן האשה אין צריכה לבעל. [והפתחי חושן (ד, סק"ז) כותב שצ"ע.]

שכירו ושותפו

מרדכי (בבא מציעא לו.) - אפילו הניח בספינה שכירו או שותפו שדרך בני אדם להניח שלהם בידם פטור, אלא ישבע השומר, כדתנן מסרה לרועה תחתיו... ונשבע הברזילא את השבועה שהיה לו לישבע לרועה ופטור הרועה, הכא נמי לא שניא. [הובא בבית יוסף, אבל הפת"ח מקשה למה לא הביא זה בש"ע.]

גהת אשר"י (מב.) - היכא שידוע בודאי שהנפקד אין רגיל לשמור פקדון בעצמו אלא ברור שכל פקדון שמפקיד בידו הוא מוסר לשל תחתיו ואין משמרו בעצמו כלל, הוה ליה כאילו המפקיד בעצמו מסר פקדונו ביד מי שרגיל הנפקד למסור ונסתלק הנפקד לגמרי. [והובא בשלחן ערוך רצא, כב.]

דברי גאונים (צו, ה, בשם עדות ליהוסף) - הדבר פשוט בסברא כיון דטעמא הוא דדמי לכל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד, אם כן כשלא ידע מהשותף לא שייך זה. והמחבר סמך במה שהתחיל מי שהוא ידוע, גם אמה שכתב אחר כך למסרו ביד אחר, ר"ל שידוע מי הוא האחר כנ"ל.

דברי גאונים (סב, יב; וע"ע צו, לב, בשם חסד לאברהם) - מי שנתן דגן לרחיים של חברו לטחון... וגם מצד שומר אין לחייבו כיון דהוא אונס, וגם נראה דבעל הרחיים לא הוי שומר כלל הואיל ואין דרכו לשבת בעצמו ברחיים לשמור, רק מעמיד שם איזה איש לקבל התבואה לטחון, ומבואר בס' רצא דאם ידוע שאין הנפקד רגיל לשמור הפקדון בעצמו ומסרו לאחר פטור.

שורת הדין (ח"ד עמ' שסד) - התם מיירי בגוונא שידוע שהמקבל אינו עוסק בזה בעצמו, כגון בעל הרחיים או בעל הספינה, ובכי האי גונא אפילו שהמוסר אינו יודע מי הפועלים מכל מקום אינו סומך על הנפקד, דהרי הנפקד וודאי ימסור לאחרים. מה שאין כן בסתם נפקד, שלפעמים מוסר לפועל בזה יש לחלק בין מכירו את הפועל או לא. [והפתחי חושן (ד, סקט"ז) כותב מהמהריט"ץ שאין צריך לידע מי הם בני ביתו ומי הם שכריו ולקטו, ודברי העדות ביהוסף צ"ע.]

אם פשעו בני ביתו

תוס' (בבא מציעא מב; וכ"כ הרא"ש) - אומר רבינו תם דהיינו לענין שאינו יכול לומר את מהימנת לי בשבועה ולא האיד, אבל אם פשעו אפילו אין להם מה לשלם ישלם הנפקד, דאם לא כן כל מה שהופקד אצל בעל הבית תבא אשתו ותאכל ותפטור.

מרדכי (שם) - אבל המי' חולק... מדקתני נכנס תחתיו מכלל דרועה הראשון פטור לגמרי... וכן פירש ר"ח וז"ל מאחר שמסרה לברזיליה נפטר הרועה ואין לבעל הבהמה דין אלא עם ברזיליה, וכל זה כדברי המי'. אבל ה"ר יצחק מוינא שאל את רבו רבינו שמשום מקוצי, ואמר לו הלכה למעשה כדברי רבינו תם, וההיא דהכונס מיירי ברועה גדול שידוע לכל שאינו מרעה שום פעם בעצמו... אבל הכא נהי דהמפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד, מכל מקום סבור הוא שהוא בעצמו ישמור וידוע הוא שהרשות בידו לתת ביד אשתו, הלכך אהני שהרשות בידו לתת ביד אשתו דלא מצי למימר את מהימנת לי בשבועה ולא הם ואהני מה שהוא סבור שבעצמו ישמור ולא הם שאם אין לה מה לשלם שהנפקד עצמו ישלם היכא שפשעו ולא שמרו כדרך השומרים.

גהת אשר"י (מב.) - היכא שידוע בודאי שהנפקד אין רגיל לשמור פקדון בעצמו... אם פשע מי שהפקדון בידו פטור הנפקד לגמרי.

שלחן ערוך (רצא, כד) - מכאן אתה למד שהשומר שמסר הפקדון לאשתו ובני ביתו והודיעם שהוא פקדון ולא שמרו כדרך השומרים שהם חייבים לשלם לבעל הפקדון ובעל הבית פטור.
רמ"א - ואם אין להם לשלם יש אומרים דבעל הבית חייב לשלם, ויש אומרים דפטור.
ש"ך (רצא, לב) - ובזה [במי שהוא ידוע בודאי שאינו רגיל לשמור] אם פשע האחרון ואין לו לשלם פטור הנפקד אפילו לסברא הראשונה דלקמן סכ"ד בהג"ה, כן הוא במרדכי, ובהגהת אשר"י.

Family member

Worker

Someone who never watches it himself

Someone who the owner gives it to

Does the owner need to know who it is?

If the family member or worker was negligent and cannot pay:

Tosafos and Rosh — First one has to pay

Rambam — Second one took over the shemirah.

Mordechai and Hagahos Ashri — First one has to pay except when everyone knows he gives it to his worker.

If someone the owner gives it to was negligent and cannot pay:

Sma — Everyone holds the first one must pay.

Shach — Everyone holds the first one is exempt.

בית שלמה (חושן משפט סי' קיד) - לענין לפטור הראשון אם השני פשע בעיני תמיד דוקא, אבל לענין שיפטרנו השני בשבועה [ר"ל: כשלא פשע] או להסוברים דבאינו השני גם כן נפטר הראשון לכל מר כדאית ליה... לזה מהני אף ברגיל כמו שדרך להפקיד שלו אצל בניו ובני ביתו.

באמת כוונת הג"א שם דאף לדעת האומרים דאף שכל המפקיד על דעת אשתו ובניו כו' הני מילי שיהיו נאמנים בשבועה, אבל אם פשעו הם חייב הבעל לשלם וכן הוא דעת הרא"ש שם, על זה כתב הג"א שם דברי הא"ז דבכי האי גוונא שידוע שאינו שומר פקדון שום פעם רק מוסר לשל תחתיו אף שפשע השני הראשון פטור, ודבר זה נובע מש"ס פ' הכונס.. מדברי המרדכי והג"א מבואר דדוקא באשות ובניו י"ל דהוא בעצמו ישמור דאינו מוסר תמיד דוקא לאשתו ובניו משא"כ בזה שידוע שאינו משמר בעצמו בשום פעם.